

special talents that equip you to teach the language you grow up speaking. Emphasize that if you are a so-called 'non-native speaker teacher', recognize that you possess talents 'natives' would take years to acquire if they were teaching in your context. The CELTA, TEFL, DELTA, and other certificates became above the linguistic career or teaching extended experience, which is not fair either. According to some experts shortly, most English speakers will be non-native ones, therefore, all these fancy requirements would become useless.

References

1. The curse of native speakerism. URL: <https://www.lexicallab.com/2020/10/the-curse-of-native-speakerism/>.
2. Соціологічне опитування. URL: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfX4SndJV9S4G92PwSx_cT7zerpEQEW4OMxfILluyGkt2uPg/viewform.
3. The perks of having an English accent// YouTube 13 жовтня 2018. URL: <https://youtu.be/TZRLPLmmFz8>.
4. Cristine Khan. Cultural Awareness through Questioning the Roles of Native English Speakers in Bogota. Department of Bilingual Education, Institución Universitaria Colombo Americana-ÚNICA, Bogotá, Colombia.

Каріна Бортун

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри практичної психології
та гуманітарних дисциплін
Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»
(м. Київ)*

ПРОХАННЯ ЯК РІЗНОВИД ПОМ'ЯКШЕННЯ ІМПЕРАТИВНОСТІ В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ

Сучасна ділова сфера фіксує наявність певних змін і модифікацій у прагматиці. Цікавим вважаємо вивчення групи пом'якшених спонукань за такими параметрами: рівні позиції особи, від якої виходить спонукання, і адресата спонукального висловлення або пріоритетна позиція адресата за віковою ознакою або соціальним статусом, зацікавленість мовця в скоєнні дії, урахування інтересів співрозмовника, необов'язковість виконання дії з боку адресата. З-поміж пом'якшених спонукань в офіційно-діловому стилі нами відзначено прохання.

М. Гринишин аналізуючи мовленнєвий акт прохання зазначає, що це досить розповсюджений у спілкуванні спонукальний акт. Його ілюктивна мета спрямована на здійснення бажань мовця, якого не задовольняє певний стан справ. Прохаючи дозволу, мовець очікує позитивної реакції згоди, яка дозволить йому виконувати певну дію. У момент комунікативного акту він перебуває у залежному від адресата стані і в його згоді особисто зацікавлений [1, с. 10].

Значення прохання виражено відповідними модальними дієсловами в поєднанні з інфінітивом: *Хочу ще розповісти вам про кричущу ситуацію з*

паспортами (Дзеркало тижня. – 11.12 2009); *Вона вкотре запропонувала Тігінку та Яценюку підтримати її кандидатур* (Українська правда. – 31.01.2010).

Позицію модального дієслова в поєднанні з інфінітивом можуть займати лексеми на зразок «*треба*», напр.: *За таких обмежень економіка неминуче потребує додатного платіжного балансу: для її зростання треба збільшувати грошову масу й адекватний приплив валюти* (Дзеркало тижня. – 11.12 2009 р); *Не треба нічого нового вигадувати і сіяти паніку, каже патологоанатом* (Високий замок. – 13.11.2009).

У поєднанні з модальними дієсловами інфінітив може бути повністю редукований, напр.: *Все це правда! Тому я і прошу [= дати – К. Б.] одного працівника, помічника собі* (Високий замок. – 21.02.2013).

У низці прикладів етикетні значення слова *прошу* виражені досить яскраво, хоч при цьому, судячи з контексту, мовна ситуація орієнтує нас на значення вимоги, на що вказує широкий контекст: *На нарадах в областях я звертаюся до керівників і прошу їх не приховувати правди від народу – частіше говорити з людьми про наші проблеми* (Дзеркало тижня. – 26.09.2008); *Вона [Сироїд – К.Б.], перейшовши на суто офіційний тон, відрубала: – Прошу добирати слова, ви перебуваєте в залі Верховної Ради* (Високий замок. – 16.08.2014); *Веллер розповідав про хід президентських перегонів у Франції і просив не перебивати його* (Деро.ua – 27.04.2017.)

У наведених прикладах вжито форму НДВ дієслова *просити*, якщо ж цю позицію займає форма ДВ дієслова *попросити*, то значення прохання трансформовано вже в значення вимоги, іноді категоричної (що увиразнено словами на зразок *негайно, наполегливо, терміново, обов'язково* тощо), у зв'язку з чим змінюється і тип інтонації:

Я доручаю Павлу Розенку, я вас попрошу врахувати виступи, провести зустріч, попрацювати і зняти всі конфліктні питання», – сказав Гройсман (Деро.ua. – 14.07.2017);

– Дроздов: *Ви не хочете?*

Романенко: *Так, я не хочу.*

Дроздов: *Ну, я тоді попрошу вас покинути цю студію* (Гордон. – 26.07.2017).

У подібних конструкціях значення реальності дії передають форми індикатива (*прошу, хочу (попросити)* тощо), а сама дія, до якої мовець спонукає адресата мовлення, залишається ірреальною (виражена формою інфінітива: *прошу / хочу попросити*).

Подібний спосіб репрезентації спонукання характеризує мовця як людину нещирю, мовлення його багатослівне, навіть пишномовне, іноді буркотливе, напр.: *Я вкотре хочу подякувати всім тим громадам, які простягнули нам руку допомоги* (Сьогодні. – 17.06.2016).

Прохання І. Гродський називає «емоційно ускладненим спонуканням, оскільки комуніканти певною мірою залежать один від одного. Так, мовець цілком підвладний рішення адресата – виконувати або не виконувати прохання свого

співрозмовника» [2, с. 98].

З іншого боку, А. Прокопчук стверджує, що «прохання в якійсь мірі накладає певну моральну відповідальність на адресата незалежно від його реакції на прохання» [3, с. 81].

Отже, найчастіше засобами мовного втілення прохання є перформативні структури, модальні дієслова (наприклад, *треба*) у поєднанні з інфінітивом, форми НДВ дієслова *просити* (форма ДВ дієслова *попросити* зі словами на зразок *негайно, наполегливо, терміново, обов'язково* тощо трансформує прохання у вимогу). Перспективними вважаємо дослідження благання, заклинання, запрошення як семантичних синонімів прохання.

Список використаних джерел

1. Гринишин М. М. Статусно фіксований мовленнєвий акт прохання (на матеріалі художньої прози Івана Франка). *Науково-методичний журнал*. 98. (85). Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. С. 9–13.
2. Гродський І. Я. Мовні засоби вираження прохання в англійських лицарських романах XII–XV ст. *Studia Philologica*, (1). Режим доступу: <https://studiap.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/88>
3. Прокопчук А. А. Текст и предложение. *Вестник Харьковского государственного ун-та*. Харьков: Основа, 1992. (372). С. 77–83.

Яна Бублієнко

студентка II курсу магістратури

спеціальності «Середня освіта (Українська мова і література.

Мова і література (англ))»

Науковий керівник: Огульчанська О.А.,

кандидат філологічних наук, доцент

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

(м. Мелітополь)

СПЕЦИФІКА ЧАСОПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДРАМАТИЧНОГО ТВОРУ І. КОЧЕРГИ «МАРКО В ПЕКЛІ»

Іван Кочерга – знакова постать в українській літературі ХХ століття. Його драматичні твори відзначаються новаторським підходом до зображуваної дійсності, поєднанням реального і фантастичного, містичного. Творчість Івана Кочерги неодноразово була об'єктом дослідження провідних науковців (Н. Попович, О. Бодик, І. Кременська та ін.). Літературознавці приділяли увагу дослідженню образної системи, поетикальних особливостей драм, наголошували на оригінальності художнього мислення митця. Аналіз хронотопної організації твору «Марко в пеклі» не був об'єктом пильної уваги науковців. На сьогодні є декілька окремих розвідок, присвячених цьому питанню. Так, наприклад, І. Кременська у статті «Своєрідність художнього простору п'єси «Марко в пеклі» І. Кочерги» зауважує, що «аналіз праць, присвячених «Маркові в пеклі», доводить, що найбільший інтерес до вивчення цієї комедії був у 40–90-ті рр. ХХ ст.» [2, с. 196]. Зазначимо, що дослідження часопросторових координат художнього твору дає